

Erik Rosenberg var okrónte fågelkung

Tommy Oscarsson

Jag kom att tänka på Erik Rosenberg en dag då jag var ute och skådade. Jag såg en trädkrypare klättra fram på en trädstam och söka efter larver i den hårda barken, och det slog mig att Eriks beskrivning på trädkryparen är väldigt passande, som han själv beskrev den. "Den lilla fågel som spöklikt dök upp omkring mig, och började ett liksom mekaniskt kilande uppför tallstammarna i spiral. Den var brungråspräcklig på ryggen och undertill hade den en märklig porslinsvit färg som bidrog till intrycket av leksaksfågel". En typisk Rosenbergs beskrivning av en fågel. En beskrivning som är så slående när man tänker efter. Därför beslöt jag att skriva några rader om honom. Jag tycker att hans namn inte får glömmas bort för han förde vidare ett arv till framtiden vad gäller fågelforskning och fågelskydd. Han var unik eftersom han var före sin tid vad gäller skydd av fåglar och miljövärd. Han insåg tidigt att kvicksilvret skulle bli förödande för fåglarna om man inte gjorde något i tid. Likaså såg han det viktiga i att bevara gamla och döda träd till boplatser för spettar och ugglor. Han protesterade även högljutt när folk som inte visste bättre skulle ta ned aspdungar. Han blev en institution inom fågelstudier i Sverige och en legend enligt många.

Nämner man namnet Erik Rosenberg inom fågelskådarkretsar så vet de flesta vem det var. Måster Erik som han även kallades var verksam med sina fågelstudier i Örebro med omnejd. Där hittade han sjön Kvismaren och Oset

som han sedan blev trogen hela sitt liv. Han kanske är den som har betytt mest för den moderna fågelskådningen och fått många att inspireras och börja intressera sig för fåglar på främst på 60 och 70-talet. Han var en människa som hade en genuin kärlek till naturen och fåglarna, och en av de få skådare på den tiden, som ägnade otroligt med tid i fält, där han studerade och iakttog. Hans iakttagelser och bestämningar av fåglar resulterade i boken Svenska fåglar, som är en klassiker och finns i de flesta skådares bokhylla. Andra böcker som han skrev är Oset och Kvismaren, Uvberget och Tjaderskogen, Fjället och myren och biografin Lockrop och vingsus som handlar om barndomen och ungdomsåren i hembyn Valunda i Värmland där hans naturintresse väcktes.

Boken Lockrop och vingsus kom ut efter hans död men bygger nästan uteslutande på hans egna anteckningar. Detta är böcker som är värda att läsa. Hans otroliga förmåga att fångla läsaren och intressant och målade beskriva naturen och fåglarna är hans främsta kännetecken. Hans fascination av fåglar innefattade alla arter, ingen var mer värd än den andra enligt Erik, och alla behövde studeras ingående. Han gjorde även expeditivliknande turer upp i fjällvärlden flera gånger tillsammans med några av dåtidens pionjärer inom skådningen. Hans fascination och ödmjukhet inför fjällvärlden var stor. Resultatet av dessa resor och studier gav värdefulla fakta om fåglarna i fjällen.

en hel del *björkrast* fanns kvar. En rekordstor flock om hela 42 *vikindade gåss* sågs under klubbens resa utflykt till Sjömosjön den 11:e och samma lokal bjöd också på *blå kärnhök*, tre *snöspårvar* och 520 *kanadagäss*. Samma dag sågs även den *vikindade gåsen* vid Djupdalen. I mitten av månaden noterades enstaka *bergfinkar* och *stenknäckar* i Frövi och även tre *starrar* fanns kvar vid Albäcksan den 18:e. Fem *tallbitar* sågs i Lindesberg den 19:e och samma dag hittades en *honfärgad fågel* död i samma område. En kvardröjande *vattenral* hördes vid Hagaberg den 24:e, vilket är sent. I mitten av månaden ökade *kanadagässen* och *sångsvanarna* vid Sjömosjön i antal, och toppsiffrorna blev 850 kanadagäss den 17:e och 300 sångsvanar den 28:e. Den 17:e sågs även 60 *grågäss* vilket är nytt kommunrekord. Från de sista dagarna kan nämnas två kvardröjande *viggas* och 60 *tofsvipor* vid Sjömo samt två *rödthakar* vid Hagaberg.

Observationerna är sammanställda från Frövi Fågelklubbs hemsida på Internet. Adressen finns längst fram i tidningen.

Gulhämpling - förstafynd i kommunen

Så här beskriver Erik "Plur" Jansson sin färd till Lindesberg fredagen 2/6 i år.

När jag åker från Frövi till Lindesberg brukar jag ta vägen över Rya. Strax innan bilverkstaden där det finns en glänta såg jag ett antal fåglar flaxa. En av dom som satte sig på ett strå såg avvikande ut. Jag stannade bilen och tog fram min kikare. Fågeln satt på cirka sex meters håll och jag kunde konstaterade att det var en gulhämpling. Tyvärr kom en bil körande bakom mig så fåglarna flög iväg men jag såg ytterligare en fågel, som med all sannolikhet var en gulhämpling.

flockar *skägges* har setts till och från vid Hagaberg, som mest 25 ex, och även vid Sjömosjön sågs 25 ex 22:a. Tre *tallbitar* fanns i Kofallsskogen/Frövi den 25:e och följdes av ett ex i Lindesberg den 28:e och sedan enstaka obsar i november.

Lappspårvar har inte varit alltför talrik under hösten, fem ex sågs dock vid Sotaren/Värtingen den 25:e. Till sist en *mindre sångsvan* som rastade tillsammans med 54 sångsvanar vid Österhammarssjön den 29:e.

November

Höstens regnigaste månad och vattenståndet stod väldigt högt i sjöarna. Det mulna och regniga vädret fortsatte hela månaden, med tillfälliga dagar då solen orkade bryta igenom molntäcket.

Den 4:e bjöd på ett flertal trevliga observationer, en *vikindad gås* fanns vid Djupdalen och vid Fimmåkerssjön sex *tallbitar*. Stora flockar *sidentsvanar* drog omkring, bl.a. räknades som mest 315 ex i centrala Frövi i början av månaden samt 400 ex i Storå och 200 ex i Lindesberg i mitten av månaden. Även